

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**
STAAREN TJÆLTE

REVISIONSRAPPORT
GRANSKNING AV
Arbetsmarknadsåtgärder

Moa Strömkvist, Kommunal revisor
Anneth Nyqvist, Certifierad kommunal revisor
Dnr: REV/00005/2022

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING	3
2	INLEDNING/BAKGRUND.....	4
3	SYFTE OCH REVISIONSFRÅGA	4
4	AVGRÄNSNING.....	4
5	REVISIONSKRITERIER.....	5
6	ANSVARIG STYRELSE/NÄMND.....	5
7	METOD	5
8	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	6
8.1	INLEDNING	6
8.2	ANSVARSFÖRDELNING	7
8.2.1	Arbetsmarknadsinsatsernas organisation.....	8
8.3	MÅL OCH UPPDRAG	9
8.3.1	Uppdrag utifrån styrmodellen.....	9
8.3.2	Nyckeltal som ska följas upp av nämnden	10
8.3.3	Uppdrag utifrån riktlinje och handlingsplan	12
8.3.4	Långsiktig åtgärdsplan	12
8.3.5	Analys utifrån mål och uppdrag	12
8.3.6	Målgrupper	13
8.4	SAMVERKAN	13
8.4.1	Intern samverkan	13
8.4.2	Extern samverkan.....	15
8.5	INSATSERNAS RESULTAT SAMT UPPFÖLJNING OCH ÅTERRAPPORTERING	16
8.5.1	Uppföljning och återrapportering	16
8.5.2	Resultat av genomförda insatser	17
8.6	SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER	19
8.6.1	Svar på revisionsfrågorna.....	19
9	KVALITETSSÄKRING	20
10	UNDERTECKNANDE.....	20

1 SAMMANFATTNING

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Östersunds kommun har revisionskontoret genomfört en fördjupad granskning av arbetsmarknadsåtgärder. Granskningen avser i huvudsak social- och arbetsmarknadsnämnden. Kommunstyrelsen berörs utifrån sitt övergripande ansvar att leda och samordna det kommunövergripande kompetensförsörjningsarbetet samt att främja arbetet med att möta näringslivets kompetensförsörjningsbehov. Vissa bedömningar och rekommendationer riktar sig därför mot kommunstyrelsen.

Vi är medvetna om att det pågår ett omfattande arbete inom social- och arbetsmarknadsnämnden. En ny sektorchef har anställts som har ansvar för att genomföra en rad aktiviteter kopplat till uppdragen. En omorganisation har även genomförts inom Sektor Kompetens Arbete Försörjning. Det kan därför vara lämpligt att göra en uppföljning av denna granskning när nämnden kommit längre i arbetet.

Vår sammanfattande bedömning är att social- och arbetsmarknadsnämnden endast delvis har säkerställt att det finns en ändamålsenlig styrning, ledning, samverkan och uppföljning. Brister har särskilt identifierats när det gäller uppföljning, utvärdering och återrapportering av insatsernas resultat. Då det saknas modell för utvärdering går det inte att bedöma i vilken utsträckning insatserna är effektiva. Bedömningen grundar sig på följande:

- Det finns mål och uppdrag gällande arbetsmarknadsfrågor i flera planer/dokument. De olika uppdragen och målen är i sig inte motsägelsefulla men följs upp inom olika forum/arenor och vi menar att det är viktigt att de koordineras för att säkerställa en tydlig och enhetlig bild av arbetsmarknadsfrågorna inom kommunen.
- Uppdragen inom Mål och budget är till sin karaktär svåra att genomföra och följa upp inom tidsramen. Ett förtydligande av uppdrag och/eller finansiering krävs för att säkerställa att Jobbspår eller liknande aktiviteter prioriteras framöver.
- På övergripande nivå finns en tydlig ansvarsfördelning men det går ytterligare att förtydliga rollerna mellan kommunstyrelsen och social- och arbetsmarknadsnämnden samt mellan teknisk förvaltning och social- och arbetsmarknadsförvaltningen.
- Det saknas underlag för att bedöma om insatserna leder till att fler går vidare till arbete eller studier. Däremot finns statistik gällande anställningar inom Jobbspår.
- Verksamheten följs upp tertiärvis i enlighet med kommunens styrmodell. Uppföljningen ska dock inkludera såväl uppdrag inom styrmodellen som uppdrag utifrån handlingsplanen samt social- och arbetsmarknadsnämndens långsiktiga handlingsplan. Utvärdering och återrapportering av insatsernas resultat saknas.

Vi rekommenderar att:

Kommunstyrelse och nämnderna uppmärksammar fullmäktige på att det finns ett behov av att konkretisera uppdragen gällande arbetsmarknadsåtgärder.

Kommunstyrelsen och social- och arbetsmarknadsnämnden säkerställer att den kommunövergripande processen för den lokala arbetsmarknadspolitiken implementeras.

Social- och arbetsmarknadsnämnden utvecklar modeller för att kunna mäta resultatet av genomförda insatser.

Kommunstyrelsen säkerställer att ansvarsfördelningen mellan styrelsen och social- och arbetsmarknadsnämnden är tydlig.

Social- och arbetsmarknadsnämnden säkerställer att organisation och finansiering av arbetslagen förtydligas.

Kommunstyrelse och nämnderna lyfter frågan kring ambitionsnivån gällande Jobbspår eller liknande insatser.

2 INLEDNING/BAKGRUND

Staten har huvudansvaret för arbetsmarknadspolitiken som bedrivs med stor variation i Sveriges kommuner. Kommuner har bland annat en viktig roll när det gäller att arbetslösa med försörjningsstöd ska komma tillbaka till arbete.

Kostnaderna för arbetsmarknadsåtgärder har minskat i kommunen sedan 2019 men är fortfarande höga jämfört med liknande kommuner. Arbetslösheten har varit lägre jämfört med liknande kommuner de senaste tre åren 2019-2021. Jämförelser visar dock att det är en stor andel ungdomar som inte har fått arbete eller studerar vidare efter avslutade gymnasiestudier.

Kommunen är, i och med det kommunala aktivitetsansvaret, skyldig att uppmärksamma och erbjuda insatser till ungdomar under 20 år som inte studerar.

Kommunens revisorer har i sin riskanalys bedömt att det kan finnas risker att de arbetsmarknadsåtgärder som vidtas inte ger avsedd effekt. Granskningen ingår i den fastställda revisionsplanen för 2022.

3 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGA

Syfte

Granskningens syfte har varit att bedöma om social- och arbetsmarknadsnämnden säkerställer att det finns en ändamålsenlig styrning, ledning, samverkan och uppföljning av kommunens arbetsmarknadsåtgärder samt om åtgärderna är effektiva.

Revisionsfrågor

Granskningen besvarar följande revisionsfrågor:

- Finns det en tydlig ansvarsfördelning avseende de kommunala arbetsmarknadsåtgärderna?
- Finns det tydliga mål och definierade målgrupper för arbetsmarknadsåtgärderna?
- Finns det en väl fungerande samverkan mellan olika förvaltningar/enheter?
- Finns det en väl fungerande samverkan med andra aktörer (exempelvis Försäkringskassan, arbetsförmedling, näringsliv)?
- Följs verksamheten upp systematiskt i förhållande till mål och riktlinjer? Uppfylls målen?
- Leder kommunens insatser till att fler går vidare till arbete eller studier?
- Finns det en dokumenterad och fungerande uppföljning, utvärdering och återrapportering av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat?

4 AVGRÄNSNING

Granskningen har avgränsats till att gälla 2022.

5 REVISIONSKRITERIER

Vår bedömning har utgått från:

- Kommunallagen (2017:725)
- Socialtjänstlagen
- Mål- och budget 2022 med plan 2023-2024
- Riktlinje, lokala arbetsmarknadspolitik (KF 2020-06-17 § 115)
- Handlingsplan för implementeringsarbetet (tjänstemannadokument)
- Åtgärdsplan för att minska nettokostnadsavvikelse inom social- och arbetsmarknadsnämnden (SAN 2022-01-26 § 3)

6 ANSVARIG STYRELSE/NÄMND

Granskningen avser i huvudsak social- och arbetsmarknadsnämnden. Kommunstyrelsen berörs utifrån sitt övergripande ansvar för kommunens och näringslivets kompetensförsörjningsbehov som är en del av arbetsmarknadspolitikerna.

7 METOD

Granskningen har utförts genom inhämtning och granskning av relevanta dokument samt intervjuer.

Följande personer har intervjuats i granskningen:

- Ordförande och vice ordförande i nämnden
- Förvaltningschef social- och arbetsmarknadsförvaltningen
- Sektorchef Kompetens Arbete Försörjning
- Enhetschefer Kompetens Arbete Försörjning
- Stabschef kommunledningsförvaltningen
- Näringslivschef
- Verksamhetscontroller Område Strategi och Styrning
- Förvaltningschef vård- och omsorgsförvaltningen
- Bemanningsschef barn- och utbildningsförvaltningen
- HR-konsult
- Sektorchef Städ & Service

8 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

8.1 INLEDNING

Under 2021 har ekonomi och arbetsmarknad återhämtat sig, det har inneburit ett växande behov av arbetskraft. I samband med detta blir det svårare för arbetsgivare att hitta arbetskraft med rätt kompetens. Det finns därför ett behov av kompetenshöjande insatser. Samtidigt har antalet långtidsarbetslösa, personer som varit utan arbete i mer än 24 månader, ökat. ¹

De demografiska förändringarna, med en ökad andel äldre befolkning, är direkt kopplade till efterfrågan på arbetskraft inom stora delar av den offentliga sektorn. Enligt Arbetsförmedlingens prognoser kommer det råda brist på arbetskraft på flera områden på fem års sikt. Särskilt utmärkande bedöms bristen bli inom bland annat pedagogik samt hälso- och sjukvård till följd av förändringarna. ²

Personer som inte har någon sysselsättning upplevs, av de som arbetar med den lokala arbetsmarknadspolitiken, idag stå längre från arbetsmarknaden jämfört med tidigare. En förklaring är den lägre arbetslösheten, vilket innebär att de som tidigare stått nära arbetsmarknaden återigen har ett arbete. De som befinner sig i arbetsmarknadsinsatser upplevs också i högre utsträckning än tidigare vara språksvaga, lida av psykisk ohälsa eller ha någon form av funktionshinder. Detta ställer andra krav på de verksamheter som arbetar för att individerna ska komma i sysselsättning.

Höga kostnader för arbetsmarknadsåtgärderna i kommunen

Jämförelser med andra kommuner visar på att Östersunds kommun har höga kostnader för arbetsmarknadsåtgärder och att antalet deltagare är högre enligt nedan:

Nyckeltal		2018	2019	2020	2021
Nettokostnad arbetsmarknadsåtgärder kr/inv	Östersunds kommun	747	846	723	-
	Alla kommuner (ovägt medel)	478	477	485	-
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	-	434	425	-
Antal deltagare i arbetsmarknadsåtgärder	Östersunds kommun	566	570	460	466
	Alla kommuner (ovägt medel)	404	397	357	345
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	-	729	645	597
Andel deltagare som är 24 år eller yngre (%)	Östersunds kommun	52	52	53	37
	Alla kommuner (ovägt medel)	25	22	21	20
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	-	22	24	23

Källa: Kolada, Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA).

Nettokostnaden för arbetsmarknadsåtgärderna minskade till 2020 men var ändå högre än den genomsnittliga kostnaden för samtliga kommuner och liknande kommuner sett till antalet invånare. Antalet deltagare i kommunala arbetsmarknadsåtgärder har minskat men är fortfarande högre jämfört med alla kommuner. År 2021 deltog 466 personer i kommunens åtgärder jämfört med 345 deltagare som var genomsnittet för samtliga kommuner. I liknande kommuner deltog däremot fler personer, 597 stycken, men eftersom

¹ Arbetsförmedlingen 2022, *Omvärldsrapport 2022 – Digitalisering, Demografi och arbetsmarknadspolitik*. [Omvärldsrapport 2022 - Arbetsförmedlingen \(arbetsformedlingen.se\)](#) [2022-05-10]

² Arbetsförmedlingen 2022, *Omvärldsrapport 2022 – Digitalisering, Demografi och arbetsmarknadspolitik*. [Omvärldsrapport 2022 - Arbetsförmedlingen \(arbetsformedlingen.se\)](#) [2022-05-10]

många kommuner är betydligt större än Östersund blir jämförelsen missvisande. Andelen deltagare i arbetsmarknadsverksamheten som var 24 år eller yngre var högre år 2021 än i alla kommuner, 37 procent jämfört med 20 procent. Andelen unga deltagare har varit högre jämfört med alla kommuner samtliga år från 2018 till 2021.

Definition arbetsmarknadsinsats

Arbetsmarknadsinsatser innebär i denna granskning de insatser som genomförs för att öka förutsättningarna för sysselsättning i kommunen. Med det menas de insatser som tillhandahålls till individen som står utanför arbetsmarknaden och/eller en arbetsgivare som har ett kompetensförsörjningsbehov. Arbetsmarknadsinsatser kan bestå av arbetsnärmande stöd, socialt stöd, eller utbildning som möter individens olika förutsättningar eller behov. Arbetsmarknadsinsatser kan även bestå av utbildning, kompetens och stöttning i olika former för att inspirera och uppmuntra arbetsgivaren att hitta alternativa vägar för att säkra sin framtida kompetensförsörjning.

8.2 ANSVARFÖRDELNING

Revisionsfråga: Finns det en tydlig ansvarsfördelning avseende de kommunala arbetsmarknadsåtgärderna?

Arbetsmarknadspolitiken - ett statligt ansvarsområde

Arbetsmarknadspolitiken är ett statligt ansvarsområde och kommunernas formella ansvar är begränsat. I den statliga arbetsförmedlingens ansvar ingår platsförmedling, arbetsförberedande insatser i form av vägledning, utbildning och yrkesinriktad rehabilitering samt sysselsättningsskapande åtgärder. Kommunen är dock en viktig aktör och i realiteten tar kommunerna ett stort ansvar för arbetsmarknadsinsatser på lokal nivå.

Kommunal arbetsmarknadsverksamhet finns, i någon form, i ungefär 85 procent av landets kommuner. Kommuner spelar till exempel en viktig roll i arbetsmarknadspolitiken som arbetsgivare när det gäller att tillhandahålla arbetslösa ett subventionerat arbete eller en arbetspraktik. Kommuner träffar också avtal med arbetsförmedlingen om att åta sig uppgifter inom ramen för arbetsmarknadspolitiska program, men på många håll bedriver kommuner också egen verksamhet för arbetslösa personer med ekonomiskt bistånd som av olika anledningar inte får stöd av arbetsförmedlingen.

Pågående förändringar inom arbetsmarknadspolitiken

Arbetsmarknadspolitiken genomgår omfattande förändringar till följd av att januariavtalet år 2019 slagit fast att arbetsförmedlingens uppdrag skulle reformeras i grunden och att fristående aktörer ska vara de som rustar och matchar arbetssökande till arbete (KROM). Regeringen tillsatte under 2020 en utredning om kommunernas framtida medverkan i utförandet av den statliga arbetsmarknadspolitiken. Utredningen landade i att det är möjligt för kommuner att fungera som leverantörer åt arbetsförmedlingen. Utredningen gav också förslag för att förbättra förutsättningarna för kommuner att ingå olika samarbeten med Arbetsförmedlingen, något som regeringen kommer gå vidare med.

Kommunens ansvar ligger främst på social- och arbetsmarknadsnämnden

Enligt social- och arbetsmarknadsnämndens reglemente ansvarar nämnden för arbetsmarknadsfrågor och vuxenutbildning. Ansvaret låg tidigare på kommunstyrelsen och flyttades över till nämnden i samband med starten av den nuvarande mandatperioden. Nämnden är arbetslöshetsnämnd enligt lagen (1944:475) om arbetslöshetsnämnd. Det innebär att nämnden ska vidta kommunala åtgärder för att förebygga arbetslöshet eller minska verkningarna av arbetslöshet. Nämnden ska också handlägga frågor om kommunens hjälpverksamhet vid arbetslöshet, samarbeta med myndigheter och enskilda vilkas verksamhet rör sysselsättningsfrågor, samt underrätta Arbetsförmedlingen om arbetskonflikt som påverkar hjälpverksamhet.

Av Socialtjänstlagen (2015:982) framgår att socialnämnden får begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. Det gäller om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Styrelsen ska därmed leda och samordna det kommunövergripande kompetensförsörjningsarbetet för att möta kompetensförsörjningsbehoven i kommunen. Styrelsen ska också främja arbetet med att möta näringslivets kompetensförsörjningsbehov.

Av intervjuer framgår att en viss otydlighet i ansvarsfördelningen upplevs finnas kvar som en följd av att arbetsmarknadsfrågorna flyttats från kommunstyrelsen till social- och arbetsmarknadsnämnden till innevarande mandatperiod. Det framgår vidare att det kan vara svårt för en enskild nämnd att ha en samordnande roll gentemot styrelse och övriga nämnder.

Det har även framkommit att uppdrag ibland kommer till social- och arbetsmarknadsförvaltningen från kommunstyrelsen eller kommundirektör och att det kan bli tydligt hur dessa ska behandlas i förhållande till uppdrag som kommer från nämnden. Att kommundirektören ger uppdrag till förvaltningen upplevs som problematiskt då det kan sända signaler om att nämnd och förvaltning inte klarar av sitt ansvar i frågorna.

8.2.1 Arbetsmarknadsinsatsernas organisation

Social- och arbetsmarknadsförvaltningen har det huvudsakliga ansvaret för arbetsmarknadsåtgärder men olika typer av verksamhet inom området bedrivs inom teknisk förvaltning, vård- och omsorgsförvaltningen samt barn- och utbildningsförvaltningen.

Social- och arbetsmarknadsförvaltningen

En omorganisation inom förvaltningen gjordes i januari 2022 och arbetsmarknadsfrågor och försörjningsstöd ingår numera i en gemensam sektor, Sektor Kompetens Arbete Försörjning. Sektorn leds av en ny sektorchef som tillträdde vid årsskiftet 2021/2022 och består av följande enheter:

- Arbetsmarknadsenheten som bland annat arbetar med anställningar med bidrag från arbetsförmedlingen eller kommun. Enheten arbetar också med till exempel coaching, dagverksamhet, en bra start och det kommunala aktivitetsansvaret.
- Enheten försörjning som handlägger ekonomiskt bistånd.
- Lärcentrum som bland annat samordnar vuxenutbildningen inklusive SFI (svenska för invandrare). Utbildningarna utförs av externa aktörer.
- Integrationscentrum som arbetar med mottagandet av nyanlända.

Det tidigare kommunala bolaget Innanförskapsakademien AB har från och med 1 april 2022 förts över till arbetsmarknadsenheten.

Organisering och finansiering av arbetsmarknadslag behöver förtydligas

Teknisk förvaltning tillhandahåller platser i arbetsmarknadslag på uppdrag av social- och arbetsmarknadsförvaltningen. Varje arbetslag leds av handledare anställda av teknisk förvaltning och finansierade av social- och arbetsmarknadsförvaltningen. Arbetslagen består av 5 till 8 individer som utför åtgärder inom snickeri och service, skog eller renare stad. Teknisk förvaltning är helt intäktsfinansierade och övriga kostnader som exempelvis kostnader för material och transporter kopplade till de uppdrag arbetslagen utför debiteras berörd förvaltning. Senaste åren har förvaltningen vidtagit åtgärder för att uppfylla arbetsmiljökraven, det har inneburit kostnader som det inte finns någon täckning för.

Från teknisk förvaltning framförs att såväl uppdrag som finansiering gentemot social- och arbetsmarknadsförvaltningen behöver förtydligas och lösas. Teknisk förvaltning har ingen styrning eller uppföljning av insatserna. De följer heller inte upp om individerna går vidare till arbete eller studier.

Arbetsledarna har ett omfattande ansvar. Förutom att hjälpa individerna med rent yrkesmässig handledning kräver många av individerna ett mer socialt relaterat stöd. En handledare från social- och arbetsmarknadsförvaltningen är placerad på teknisk förvaltning för att stötta arbetsledarna. Det framkommer att det inte finns någon egentlig anledning eller organisatorisk fördel till att dessa insatser sorterar under teknisk förvaltningen utan att handledarna lika gärna skulle kunna vara anställda av social- och arbetsmarknadsförvaltningen.

Jobbspår finns inom andra förvaltningar

Inom vård- och omsorgsnämnden samt barn- och utbildningsnämnden arbetar förvaltningarna med Jobbspår som innebär att arbetsmarknadsinsatser värvas med utbildning kopplat till förvaltningarnas kompetensförsörjningsbehov. Respektive förvaltning har en jobbkoordinator/inkluderingssamordnare anställd för att arbeta med jobbspåren.

Teknisk förvaltning har idag inga Jobbspår. En översyn har påbörjats med att se över hur det skulle kunna utvecklas inom städ- och måltidsverksamhet.

Bedömning

- Vi bedömer att det på övergripande nivå finns en tydlig ansvarsfördelning avseende de kommunala arbetsmarknadsåtgärderna inom kommunen. Det går att ytterligare förtydliga rollerna mellan kommunstyrelsen och social- och arbetsmarknadsnämnden. Ansvar mellan teknisk förvaltning och social- och arbetsmarknadsförvaltningen är till viss del otydligt.
- Det finns en risk att det kommunövergripande arbetet med arbetsmarknadsinsatserna försvåras av att en enskild nämnd har den samordnande rollen.

Vi rekommenderar social- och arbetsmarknadsnämnden att säkerställa att organisation och finansiering av arbetslagen förtydligas.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att ansvarsfördelningen mellan styrelsen och social- och arbetsmarknadsnämnden är tydlig.

8.3 MÅL OCH UPPDRAG

Revisionsfråga: Finns det tydliga mål och definierade målgrupper för arbetsmarknadsåtgärderna?

8.3.1 Uppdrag utifrån styrmodellen

Kommunfullmäktige har i Mål och budget 2022 med plan 2023-2024 formulerat åtta övergripande mål. Det tredje målet är att kommunen har ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad. Till detta mål har fullmäktige formulerat två uppdrag riktade till kommunstyrelsen och social- och arbetsmarknadsnämnden; ”Samordna insatser för att främja arbetet med kommunens och näringslivets kompetensförsörjningsbehov” samt ”Öka och anpassa utbudet av arbetsmarknads- och studieförberedande insatser”.

Social- och arbetsmarknadsnämnden har också tagit fram ett eget nämnduppdrag, ”Samverkan internt med andra förvaltningar och bolag ska fortsätta att utvecklas”. Det egna nämnduppdraget har till viss del bäring på arbetsmarknadsåtgärderna då det bland annat tydliggörs att samordning av insatser mellan förvaltningar ska medverka till att sänka kostnader för försörjningsstöd. Utifrån uppdragen har ett antal aktiviteter definierats. Det

framkommer också i intervjuer att ett utvecklingsarbete pågår inom sektorn. Flera av aktiviteterna har bäring på revisionsfrågorna i föreliggande rapport. Aktiviteterna följs upp i Stratsys.

Förvaltningen har även fått tre uppdrag från kommundirektören:

- Tydliggör kommunens arbetsmarknadspolitik och rikta om personella och ekonomiska resurser.
- Utveckla och säkerställ intern samverkan inom arbetsmarknadspolitik
- Utveckla och säkerställ metoder för systematisk uppföljning av resultat för kommunens arbetsmarknadsinsatser.

Jobbspår för att lösa kompetensförsörjning inom vård- och omsorg

Övriga nämnder har inga uppdrag från fullmäktige gällande arbetsmarknadsfrågor. Barn- och utbildningsförvaltningen samt vård- och omsorgsförvaltningen arbetar som nämnt med Jobbspår. Tjänsten som koordinator hos barn- och utbildningsförvaltningen finansierades tidigare av social och arbetsmarknadsnämnden. Den finansieringen har upphört till innevarande år vilket innebär att förvaltningen själva står för kostnaden. Vid intervjuer framförs att denna tjänst framöver måste ses som likvärdig i förhållande till övriga behov inom förvaltningen.

Inom vård- och omsorgsförvaltningen är Jobbspår en del av den ordinarie verksamheten och det finns inte några uppdrag eller aktiviteter kopplade till denna verksamhet. Finansieringen sker inom nämndens ordinarie budgetram.

Teknisk förvaltning levererar tjänster åt social- och arbetsmarknadsförvaltningen men har inte några egna uppdrag från fullmäktige. Barn- och utbildningsförvaltningen och vård- och omsorgsnämnden är främst kopplade till arbetsmarknadsfrågorna utifrån ett kompetensförsörjningsbehov där de arbetar med Jobbspår. För att kommunens arbete med Jobbspår ska utvecklas och lyckas framkommer av intervjuer att det inte bör vara påtvingande för förvaltningarna att ta emot individer. De behöver i stället känna att det är en tillgång att arbeta med Jobbspår utifrån ett kompetensförsörjningsbehov.

8.3.2 Nyckeltal som ska följas upp av nämnden

Inom ramen för kommunens styrmodell har fullmäktige utifrån det övergripande målet "Kommunen har ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad" fastställt ett antal nyckeltal som ska följas under 2022. Nyckeltalen bygger på statistik som redovisas årligen i efterhand till SCB vilket innebär att nyckeltalen har minst ett års eftersläpning. Under 2022 kommer alltså främst nyckeltal för 2021 att användas i uppföljningen.

Följande uppföljning gällande nyckeltal har gjorts i nämndens årsredovisning för 2021 och samma nyckeltal finns med i uppföljningen för första tertialet för 2022. Vi har valt att ta med andra jämförelseobjekt än vad nämnden har i sin redovisning.

Nyckeltal		2019	2020	2021
Arbetslöshet 16-64 år i kommunen, andel (%) av registerbase-rad arbetskraft	Östersunds kommun	5,7	6,9	6,3
	Alla kommuner (ovägt medel)	6,8	8	7,3
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	6,6	8	7,5
Långtidsarbetslöshet 25-64 år i kommunen, andel (%) av befolkningen	Östersunds kommun	2,6	3	3,2
	Alla kommuner (ovägt medel)	3,5	4,1	4,1
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	3,5	4,1	4,4
Arbetslöshet 16-24 år i kommunen, andel (%) av registerbase-rad arbetskraft	Östersunds kommun	7,8	10,8	9,6
	Alla kommuner (ovägt medel)	9,3	11,8	10,2
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	8	10,7	9,2
Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	Östersunds kommun	5,3		
	Alla kommuner (ovägt medel)	6,5		
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	5,9		
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, hemkommun andel (%)	Östersunds kommun	77,1		
	Alla kommuner (ovägt medel)	80,1		
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	81		
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)	Östersunds kommun	42	41	39
	Alla kommuner (ovägt medel)	39	37	40
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	38	38	44
Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel (%)	Östersunds kommun	53	35	
	Alla kommuner (ovägt medel)	35	36	
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	39	38	
Kostnad individ och familjeomsorg, kr/inv	Östersunds kommun	4919	5306	
	Alla kommuner (ovägt medel)	4533	4682	
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	4401	4585	

Källa: Kolada, Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA).

I nämndens uppföljningar saknas analys av nyckeltalen i förhållande till mål och uppdrag.

Vi noterar att arbetslösheten har ökat från 5,7 procent år 2019 till 6,3 procent år 2021, men den har under tidsperioden varit lägre jämfört med liknande kommuner och alla kommuner i Sverige. Långtidsarbetslösheten har också ökat mellan åren men var lägre än jämförda grupper år 2021. Andelen ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning var lägre 2019 än jämförda grupper. Andelen deltagare som börjat arbeta eller studera vid avslut har minskat sedan 2019 och var år 2021 lägre än jämförda grupper. Kostnaderna per invånare för individ- och familjeomsorg var år 2019 och 2020 högre än för jämförda grupper.

Sammanfattningsvis har kommunen vid jämförelser höga kostnader för individ- och familjeomsorgen men låg arbetslöshet.

8.3.3 Uppdrag utifrån riktlinje och handlingsplan

Kommunfullmäktige har beslutat om Riktlinje, lokal arbetsmarknadspolitik,³ som fortsättningsvis benämns riktlinjen. I riktlinjen framkommer att den lokala arbetsmarknadspolitik ska möta kommunens och näringslivets kompetensförsörjningsutmaningar, motverka kommunens försörjningsstödkostnader och motverka arbetslöshet och utanförskap i Östersunds kommun.

Vidare framgår att även om social- och arbetsmarknadsnämnden är ansvarig för kommunens arbetsmarknadsfrågor påverkar arbetsmarknadspolitik hela kommunen där alla nämnder och förvaltningar ska ta ansvar.

Kommunledningsförvaltningen har utifrån riktlinjen upprättat Handlingsplan för implementeringsarbetet i samråd med social- och arbetsmarknadsförvaltningen, som fortsättningsvis benämns handlingsplan. Handlingsplanen har beslutats av kommundirektören, vi har noterat att den inte är diarieförd och att den saknar beslutsdatum.

I handlingsplanen finns aktiviteter som är kopplade till de politiska målen. Samtliga aktiviteter skulle ha genomförts under 2021. Barn- och utbildningsförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen står som delansvariga för en aktivitet, i övrigt är det kommunstyrelsen och social- och arbetsmarknadsnämnden som är ansvariga.

8.3.4 Långsiktig åtgärdsplan

Social- och arbetsmarknadsnämnden har fastställt en långsiktig åtgärdsplan från år 2022. I denna finns ett mål om att mer än 34 % av individerna med ekonomiskt bistånd som tar del av kommunal arbetsmarknadsinsats övergår årligen till annan form av anställning inom kommunen alternativt går vidare till annan arbetsgivare.

8.3.5 Analys utifrån mål och uppdrag

En tydlig politisk satsning men uppdragen behöver förtydligas

Av intervjuer framgår att det finns en tydlig politisk ambition att satsa på arbetsmarknadsåtgärder för att minska kostnaderna för försörjningsstöd. Medel har skjutits till, vilket i kombination med den riktlinje som beslutats politiskt visar på den höga ambitionsnivån. Även nationella jämförelser visar att Östersunds kommun har höga kostnader för arbetsmarknadsåtgärder, se punkt 8.5.2.

Det råder delade meningar om målen/uppdragen för den lokala arbetsmarknadspolitik är tydliga eller inte. De ettåriga uppdragen anses allt för omfattande för att kunna genomföras under ett år. Av intervjuer framkommer att uppdragen behöver förtydligas och göras mer uppföljningsbara då det i dagsläget är svårt att avgöra när ett uppdrag är genomfört. Verksamheterna uppger dock att de kan skapa tydliga aktiviteter utifrån de politiska uppdragen. Riktlinjen anses förtydliga den politiska styrningen samtidigt som den är generellt skriven i och med att den nationella arbetsmarknadspolitik inom området är i ständig förändring.

Social- och arbetsmarknadsnämnden har i den långsiktiga åtgärdsplanen ett mål som ligger utanför uppdragen i styrmodell, riktlinje och handlingsplan.

Att arbeta med Jobbspår upplevs av nämnder utanför social- och arbetsmarknadsnämnden vara frivilligt, även om det i riktlinjen framgår att hela kommunen behöver ta ett ansvar som arbetsgivare för en hållbar lokal arbetsmarknadspolitik. Finansiering för Jobbspåren ska rymmas inom respektive nämnds budget. Då vissa verksamheter ser det som en ytterligare belastning att tillhandahålla platser riskerar det bli en fråga som prioriteras bort av nämnderna.

³ Kommunfullmäktige 2020-06-17 § 115

8.3.6 Målgrupper

Arbetsförmedlingen och kommunen har konkretiserat samarbetet kring den lokala arbetsmarknadspolitiken i en lokal överenskommelse för 2022. Av överenskommelsen framgår att fyra målgrupper ska prioriteras i samarbetet; ungdomar, utrikesfödda, långtidsarbetslösa och funktionsnedsatta.

Av riktlinjen framgår att kommunens resurser i huvudsak ska organiseras utifrån arbetsgivarens eller individens behov och inte riktas till specifika målgrupper, vilket även framkommer vid intervjuer. Riskerna finns annars att vissa målgrupper exkluderas på grund av exempelvis ålder eller etnicitet. Insatserna behöver också vara anpassningsbara utifrån nationella förändringar i arbetsmarknadspolitiken.

Bedömning

- Vi bedömer att det finns mål och uppdrag gällande arbetsmarknadsfrågor i flera planer/dokument men att målen/uppdragen behöver förtydligas. De olika uppdragen och målen är i sig inte motsägelsefulla men följs upp inom olika forum/arenor och vi menar att det är viktigt att de koordineras för att säkerställa en tydlig och enhetlig bild av arbetsmarknadsfrågorna inom kommunen.
- Uppdrag och aktiviteter återfinns inom ramen för kommunens mål och budget. Utifrån det övergripande målet har fullmäktige formulerat två uppdrag och nämnden ett uppdrag. Till uppdragen har nämnden och förvaltningen kopplat ett antal aktiviteter. I enlighet med styrmodellen är uppdragen ettåriga, vi anser att uppdragen till sin karaktär är svåra att genomföra och följa upp inom den tidsramen.
- Utöver uppdragen i styrmodellen finns det uppdrag i riktlinjen och handlingsplanen för den lokala arbetsmarknadspolitiken samt att det finns ett mål gällande egen försörjning i social- och arbetsmarknadsnämndens långsiktiga handlingsplan.
- Övriga nämnder har inte något tydligt uppdrag kopplat till arbetsmarknadsåtgärder utöver riktlinjen. Det krävs ett förtydligande av uppdrag och/eller finansiering för att säkerställa att Jobbspår eller liknande aktiviteter prioriteras framöver.
- Vi bedömer att kommunen har valt att inte prioritera specifika målgrupper utan i stället har valt att arbeta utifrån ett behovsbaserat arbetssätt. Tillsammans med arbetsförmedlingen har vissa grupper prioriterats för att konkretisera samarbetet kring de åtgärder som arbetsförmedlingen finansierar.

Vi rekommenderar att styrelse och nämnder uppmärksammar fullmäktige på att det finns ett behov av att konkretisera uppdragen gällande arbetsmarknadsåtgärder.

Vi rekommenderar styrelse och nämnder att lyfta frågan kring ambitionsnivån gällande Jobbspår eller liknande insatser.

8.4 SAMVERKAN

8.4.1 Intern samverkan

Revisionsfråga: Finns det en väl fungerande samverkan mellan olika förvaltningar/enheter?

Av riktlinjen framgår att "För att säkerställa ett helhetsperspektiv måste kommunens interna samverkan vara tydlig. Ansvariga för kommunens tillväxtfrågor och kompetensförsörjningsfrågor ska ha en tydlig roll i kommunens lokala arbetsmarknadspolitik. På så sätt kan reella och uttalade kompetensförsörjningsbehov tydligare genomsyra de insatser som den lokala arbetsmarknadspolitiken tillhandahåller."

Av handlingsplanen framgår att den interna samverkan ska tydliggöras. Ett strategiskt samarbete ska förekomma mellan social- och arbetsmarknadsförvaltningen, Näringslivs-kontoret, HR, aktuella förvaltningar och Innanförskapsakademien AB.

Nämnden har också ett eget nämnduppdrag i verksamhetsplanen om att samverkan internt med andra förvaltningar och bolag ska fortsätta att utvecklas.

Av intervjuer framgår att intern samverkan och upparbetade kanaler finns på både nämndnivå och förvaltningsnivå. Nämnden har till exempel årliga träffar med några av de andra nämnderna. Utifrån riktlinjen och handlingsplanen har en styrgrupp för lokal arbetsmarknadspolitik (LAMP), som fortsättningsvis benämns styrgrupp, med representanter från Näringslivskontoret, HR och alla förvaltningar utom samhällsbyggnadsförvaltningen inrättats. Till styrgruppen finns en politisk referensgrupp bestående av de förtroendevalda i social- och arbetsmarknadsnämnden, som fortsättningsvis benämns referensgrupp.

Av intervjuer framgår att styrgruppens medlemmar har olika funktioner med olika mandat vilket är tänkt att renodlas i framtiden. Vidare lyfts att referensgruppen som enbart består av social- och arbetsmarknadsnämnden inte heller kan lämna mandat åt någon annan förvaltning.

Processen för det arbetsmarknadspolitiska arbetet är inte implementerad

Utifrån handlingsplanen har en processkartläggning för den lokala arbetsmarknadspolitiken genomförts som inkluderar samtliga berörda verksamheter inom kommunen. Det framgår av intervjuer att den process som tagits fram inte är implementerad. Det anses vara av vikt att processen implementeras så att olika förvaltningar och enheter inte arbetar med samma eller liknande saker.

En fungerande kommunövergripande process är viktig för att det ska skapas ett flöde där personer hela tiden kommer närmre arbetsmarknaden och inte blir inlåsta i tillfälliga åtgärder. De som deltar i extratjänster⁴ står långt från arbetsmarknaden och insatsen tas upp som ett exempel där det finns en risk att vissa individer kan bli "inlåsta". Insatsen minskar kommunens kostnader för försörjningsstöd tillfälligt och det är viktigt att personerna som deltar också fått eller kommit närmre en egen försörjning när den statliga finansieringen upphör. På liknande sätt är det viktigt att kommunens åtgärder leder till att individen kommer närmre arbetsmarknaden och inte enbart till att kostnaden för försörjningsstöd minskar tillfälligt. Individuella planer för hur personerna ska komma i arbete eller närmre arbete är viktigt i det arbetet. Av intervjuerna framkommer att de individuella planerna kan göras ännu tydligare.

Bedömning

- Vi bedömer att det i huvudsak finns en väl fungerande samverkan mellan olika nämnder och förvaltningar på strategisk nivå men att samverkan på operativ nivå kan utvecklas.
- Vi menar att den kommunövergripande processen för den lokala arbetsmarknadspolitiken inte är implementerad.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen och social- och arbetsmarknadsnämnden att säkerställa att den kommunövergripande processen för den lokala arbetsmarknadspolitiken implementeras.

⁴ Extratjänst är en statligt subventionerad anställning.

8.4.2 Extern samverkan

Revisionsfråga: Finns det en väl fungerande samverkan med andra aktörer?

År 2015 träffade Sveriges Kommuner och Landsting en nationell överenskommelse med Arbetsförmedlingen om att stödja samverkan på lokal och regional nivå. I överenskommelsen poängteras att det är av särskilt stort värde att finna gemensamma samverkanslösningar i frågor som rör kompetensförsörjning, lokal- och regional utveckling och insatser för personer med särskilt behov av stöd för att komma i arbete. Arbetsmarknadspolitiken är som nämnt under förändring och formerna för samverkan mellan lokal och statlig nivå kommer ytterligare att behöva utarbetas utifrån de förändringar som sker.

Det framgår av riktlinjen att kommunens resurser ska vara flexibla och snabbt kunna ställas om när behoven på den lokala arbetsmarknaden och förutsättningar hos den nationella arbetsmarknadspolitiken förändras. Vidare framgår att kommunen aktivt ska samverka med andra relevanta aktörer som finns utanför kommunens verksamhet.

Samverkan med arbetsförmedlingen sker på flera nivåer

Den främsta samverkan externt är med Arbetsförmedlingen vilken har tydliggjorts i en årlig lokal överenskommelse för 2022. Samverkan med arbetsförmedlingen har organiserats på flera nivåer enligt nedan.

Det finns en strategisk ledningsgrupp (*SuperLÖK:s grupp*) som representeras av Stabschef, Näringslivschef, HR-chef, Social- och arbetsmarknadschef, chef för Sektor Kompetens Arbete Försörjning samt Arbetsförmedlingschef. Denna grupp ansvarar för uppföljning, revidering och det strategiska utvecklingsarbetet.

Enhetschefer från de olika parterna träffas också för att följa det operativa arbetet kring samverkansfrågor och gemensamma kundgrupper och leda sina verksamheter mot de prioriterade områdena.

Handläggare från kommunens sektor Kompetens Arbete Försörjning och handläggare från Arbetsförmedlingen träffas i en operativ samverkansgrupp. Forumet fokuserar på att identifiera enskilda individers förutsättningar att nå stegförflyttning mot en arbetsmarknadsinsats via Arbetsförmedlingen eller identifiera och möjliggöra vissa individers behov av extra stöd.

På handläggarnivå finns också operativa grupper för arbete riktat mot kompetensförsörjning såväl internt som externt.

En utmaning att samverka med andra organisationer

Kommunen samverkar också med Region Jämtland Härjedalen och Försäkringskassan. Enig, En gemensam ingång, är en lokal samverkansöverenskommelse där nämnda aktörer, kommunen och Arbetsförmedlingen ingår. Målgruppen är ungdomar mellan 16 och 30 år som står långt ifrån arbetsmarknaden. Syftet med samarbetet är att individer som behöver stöd från flera myndigheter och kontakter ska kunna få en bättre samplanering mot arbete, studier och egen försörjning.

Det lyfts i en intervju att det är utmanande att samverka med externa aktörer i och med att kommunen blir beroende av aktörernas egna budgetprocesser. Förändras förutsättningarna för de aktörer kommunen samverkar med så kan kommunen behöva ta ett större ansvar än det tidigare var tänkt i och med samverkan, vilket gör det svårt att planera den egna verksamheten.

Samverkan med civilsamhället har lyfts som ett utvecklingsområde.

Bedömning

- Vi bedömer att det finns en upparbetad samverkan med andra aktörer. Vissa problem lyfts, exempelvis gällande långsiktigheten då nationella satsningar ständigt förändras men detta är svårt för enskilda nämnder att påverka.

8.5 INSATSERNAS RESULTAT SAMT UPPFÖLJNING OCH ÅTERRAPPORTERING

8.5.1 Uppföljning och återrapportering

Revisionsfråga: Följs verksamheten upp systematiskt i förhållande till mål och riktlinjer?

Uppdrag och aktiviteter följs upp tertiälvis utifrån kommunens styrmodell. Det framgår av intervjuer att det är svårt att bedöma när nämnden gjort tillräckligt för att ett uppdrag ska anses vara genomfört. I tertiälbokslutet per april 2022 har samtliga uppdrag som har beröring på arbetsmarknadsåtgärder gulmarkerats. Följande kommentarer har lämnats till de tre uppdragen:

Samordna insatser för att främja arbetet med kommunens och näringslivets kompetensförsörjningsbehov

SAN: Arbetet är under översyn. Arbetet i styrgruppen för den lokala arbetsmarknadspolitiken behöver tydliggöras framåt samt också en översyn av hur uppdragen idag är formulerade utifrån ett samverkansperspektiv. Att inte mäta och följa upp på samma parametrar försvårar samverkan över förvaltningsgränserna. Arbetet hänger också ihop med arbetsmarknadsenhetens stora förändringsarbete där många delar ses över för att leda till förbättrade insatser för både deltagare och arbetsgivare.

Öka och anpassa utbudet av arbetsmarknads- och studieförberedande insatser:

SAN: Arbetet med att genomföra åtgärder som kan leda till att vi får fler och mer anpassade platser pågår för fullt. Den omorganisation som genomförts inom sektorn är ett steg i detta arbete.

Samverkan internt med andra förvaltningar och bolag ska fortsätta att utvecklas

Uppföljning saknas i tertiälrapporten. Nämnden har däremot fått en muntlig beskrivning, bl.a. att samarbetet med tekniska förvaltningen behöver förtydligas samt att det saknas ett tydligt uppdrag gällande Jobbspår.

Uppföljning av handlingsplanen

Av handlingsplanen framgår att uppföljning av handlingsplanen ska ske i enlighet med kommunens sedvanliga uppföljningsmetoder, vilket utifrån intervjuer tolkas som tertiälvis. Samtidigt ska samtliga aktiviteter i handlingsplanen vara genomförda senast 2021-12-31. Vidare framgår att arbetet kommer att följas upp politiskt via informationsärenden till social- och arbetsmarknadsnämnden. Av nämndens protokoll framgår inte att någon uppföljning av handlingsplanen har återrapporterats till nämnden under 2021.

En avstämning av handlingsplanen har gjorts av förvaltningen i januari 2022. Styrgruppen har gjort en avstämning den 3 maj som har rapporterats till social- och arbetsmarknadsnämnden den 25 maj. Vi noterar att delar av aktiviteterna är påbörjade men inte genomförda, delar anses inte längre aktuella och delar bedöms kunna påbörjas först när arbetsmarknadsenheten kommit längre i sitt arbete.

Bedömning

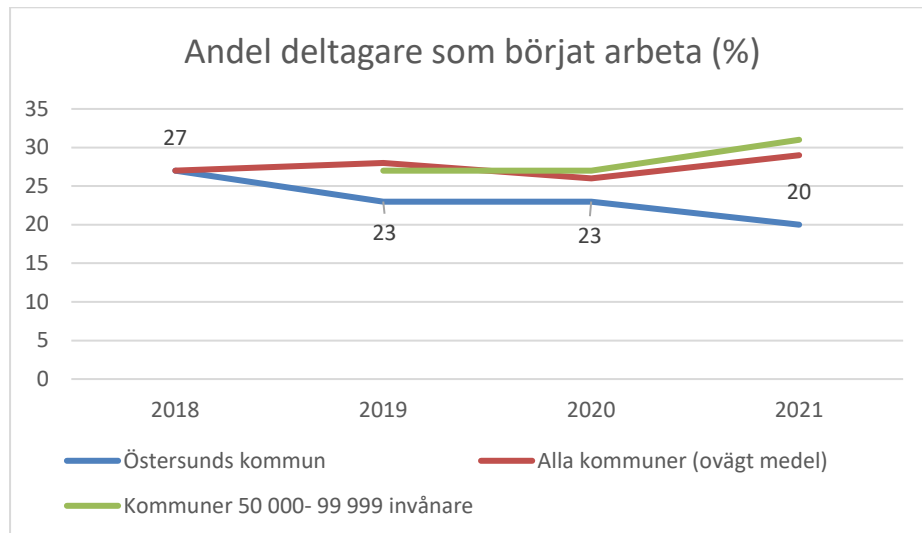
- Vi bedömer att verksamheten följs upp tertiälvis i enlighet med kommunens styrmodell. Nämnden har gjort bedömningen att såväl fullmäktigeuppdragen som nämndens eget uppdrag delvis är genomförda. Handlingsplanen som utgår från den politiskt beslutade riktlinjen har inte fullt ut följts upp enligt plan.

8.5.2 Resultat av genomförda insatser

Revisionsfråga: Leder insatserna till att fler går vidare till arbete eller studier?

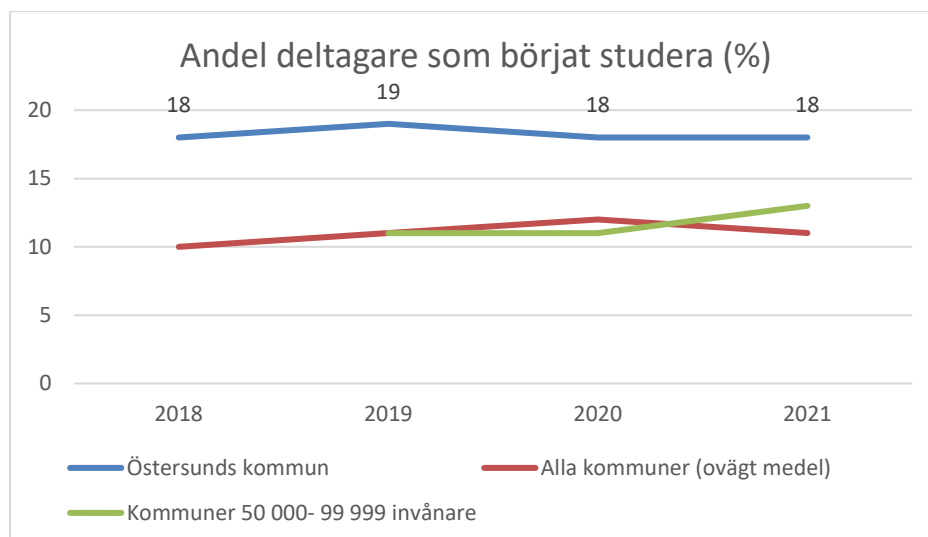
Revisionsfråga: Finns det en dokumenterad och fungerande uppföljning, utvärdering och åiterrapportering av arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat?

Jämfört med liknande kommuner, kommuner i länet och kommuner i Sverige är andelen som börjar arbeta eller studera efter avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet lägre. År 2021 var resultatet 39 procent jämfört med 44 procent i liknande kommuner. I diagrammen nedan specificeras hur många som går vidare till arbete respektive studier.

Källa: Kolada, Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA).

Andelen deltagare som börjat arbeta efter avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet var lägre åren 2019 till 2021 än andelen i jämförbara kommuner, länets kommuner och alla kommuner. 2021 var andelen som börjat arbeta 20 procent i kommunen jämfört med 38 procent i länets kommuner.

Källa: Kolada, Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA).

Andelen deltagare som börjat studera efter avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet var högre åren 2018 till 2021 än andelen i jämförbara kommuner, länets kommuner och alla kommuner.

Ensolution genomförde en kartläggning 2021 på uppdrag av nämnden. Där framgår att Östersund, i större utsträckning än andra som ingick i kartläggningen, lyckats bryta ett

sammanhållet bidragsberoende över tid. En förklaring bedöms vara att kommunen satsat på riktade arbetsmarknadsåtgärder kopplat till just de individer som är i ekonomiskt bistånd. Rapportens resultat visar dock att fler deltagare återaktualiseras till ekonomiskt bistånd och att det finns ett betydande antal hushåll med utbetalningar under år 2020 vars totala bidragstid varit längre än fem år.

Det saknas metod för att följa upp resultatet av insatserna

Av intervjuer framgår att det inte finns någon metod för att följa upp effekterna av insatserna. Att en uppföljning av insatsernas resultat saknas, gör det svårt att besluta vilka insatser som ska prioriteras före andra. Nyckeltal såsom långtidsarbetslöshet och försörjningsstöd följs och anses delvis ge en bild av insatsernas effekter. I och med att sådana nyckeltal också påverkas av andra faktorer ger de dock inte en tillräckligt tydlig bild. Vidare framförs att antalet personer som går vidare till arbete, studier eller andra aktiviteter följs också upp men att det inte är tillräckligt som uppföljning.

Team styrning har utifrån handlingsplanen haft i uppdrag att ta fram en modell för ekonomisk analys över insatserna samt att ta fram långsiktiga och relevanta indikatorer för att kunna mäta och utvärdera om åtgärderna ger avsedd effekt. På grund av svårigheter att mäta effekter av insatserna, som kommunen men också andra kommuner upplever, har någon modell ännu inte tagits fram. Av intervjuer framgår att uppdraget att ta fram en modell i stället ska genomföras av social- och arbetsmarknadsnämnden.

Förvaltningen har sett ett behov av att implementera en bättre uppföljning och mätmetod än vad de har idag. De planerar att införa en metod som tagits fram i Danmark, Baeskeftigelseindikator (BIP), för att följa upp vilka kombinationer av insatser som i högst utsträckning leder till att individen kommer närmre studier eller arbete. Det är en självskattningsmodell där individerna själva värderar hur nära de står arbetsmarknaden utifrån flera områden.

Jobbspår har lett till anställning

Inom vård- och omsorgsförvaltningen har 46 personer som har deltagit i Jobbspår fått anställning inom förvaltningen, varav 44 som timvikarier och två med lönebidragsanställning. En person har gått vidare till tjänst på annan förvaltning i kommunen och fyra genomgår heltidsstudier till vårdbiträde. 10 personer har återgått till arbetsförmedlingen och för fem personer saknas statistik.

Inom ramen för Jobbspår har fyra personer fått visstidsanställning inom barn- och utbildningsförvaltningen med fortsatt stöd från arbetsförmedlingen medan 5-6 personer kommer att gå ut som vikarier fr.o.m. 1 oktober 2022 utan externt stöd.

Bedömning

- Vi bedömer att det delvis finns en dokumenterad uppföljning av arbetsmarknadsinsatserna men att utvärdering och återrapportering av dess resultat är bristfällig.
- Vi anser att det inte finns något samlat underlag för att kunna bedöma om insatserna leder till att fler går vidare till arbete eller studier. Statistik visar dock på att Jobbspår har medfört att personer har fått anställning inom kommunen.

Vi rekommenderar nämnden att utveckla modeller för att kunna mäta resultatet av genomförda insatser.

8.6 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Granskningens syfte har varit att bedöma om social- och arbetsmarknadsnämnden säkerställer att det finns en ändamålsenlig styrning, ledning, samverkan och uppföljning av kommunens arbetsmarknadsåtgärder samt om åtgärderna är effektiva.

Vår sammanfattande bedömning är att social- och arbetsmarknadsnämnden delvis har säkerställt att det finns en ändamålsenlig styrning, ledning och samverkan. Brister har särskilt identifierats när det gäller uppföljning, utvärdering och åiterrapportering av insatsernas resultat. På grund av att det saknas modell för utvärdering går det inte att bedöma i vilken utsträckning insatserna är effektiva.

8.6.1 Svar på revisionsfrågorna

Den sammanfattande bedömningen grundar sig på följande underliggande bedömningar:

Revisionsfråga	Svar	Kommentar
Finns det tydliga mål och definierade målgrupper för arbetsmarknadsåtgärderna?	Delvis	Uppdrag och aktiviteter finns men uppdragen är till sin karaktär svåra att genomföra och följa upp inom tidsramen. Ett förtydligande av uppdrag och/eller finansiering krävs för att säkerställa att Jobbspår eller liknande aktiviteter prioriteras framöver. Kommunen har valt att inte prioritera specifika målgrupper.
Finns det en tydlig ansvarsfördelning avseende de kommunala arbetsmarknadsåtgärderna?	Delvis	På övergripande nivå finns en tydlig ansvarsfördelning men det går ytterligare att förtydliga rollerna mellan styrelsen och SAN. Ansvar mellan teknisk förvaltning och SAN är till viss del otydlig.
Finns det en väl fungerande samverkan mellan olika förvaltningar/enheter?	I huvudsak	Det finns en i huvudsak fungerande samverkan internt men den kommunövergripande processen för den lokala arbetsmarknadspolitiken är inte implementerad.
Finns det en väl fungerande samverkan med andra aktörer?	Ja	Det finns en upparbetad samverkan med andra aktörer.
Leder insatserna till att fler går vidare till arbete eller studier?	-	Det finns inget samlat underlag för att bedöma om insatserna leder till att fler går vidare till arbete eller studier. Jobbspår har dock lett till anställning inom kommunen.
Följs verksamheten upp systematiskt i förhållande till mål och riktlinjer?	Ja	Verksamheten följs upp tertialvis i enlighet med kommunens styrmodell.
Finns det en dokumenterad och fungerande uppföljning, utvärdering och åiterrapportering av arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat?	Delvis	Det finns delvis en dokumenterad uppföljning men utvärdering och åiterrapportering av insatsernas resultat är bristfällig.

Vi rekommenderar att:

- *kommunstyrelse och nämnder uppmärksammar fullmäktige på att det finns ett behov av att konkretisera uppdragen gällande arbetsmarknadsåtgärder.*
- *kommunstyrelsen och social- och arbetsmarknadsnämnden säkerställer att den kommunövergripande processen för den lokala arbetsmarknadspolitiken implementeras.*
- *social- och arbetsmarknadsnämnden utvecklar modeller för att kunna mäta resultatet av genomförda insatser.*
- *kommunstyrelsen säkerställer att ansvarsfördelningen mellan styrelsen och social- och arbetsmarknadsnämnden är tydlig.*
- *kommunstyrelse och nämnder uppmärksammar fullmäktige på att det finns ett behov av att konkretisera uppdragen gällande arbetsmarknadsåtgärder.*
- *social- och arbetsmarknadsnämnden säkerställer att organisation och finansiering av arbetslagen förtydligas.*
- *kommunstyrelse och nämnder lyfter frågan kring ambitionsnivån gällande Jobbspår eller liknande insatser.*

9 KVALITETSSÄKRING

Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har (*har givits möjlighet att*) faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

10 UNDERTECKNANDE

Projektledare/Kvalitetssäkring

Projektmedarbetare

Anneth Nyqvist
Certifierad kommunal revisorMoa Strömkvist
Verksamhetsrevisor